

“İBRAHİM BİN EDHEM KISSASI”

Veli Savaş YELOK*

İbrahim Bin Edhem Kıssası, Hzl. Himmet BİRAY- Mehmet SARI, Medrese Kitabevi, Afyon 1995, III + 170.

“İnsanları adillığe, doğruluğa, güzelliğe, saygı ve sevgiye; her iki âlemdede mutluluğa davet eden İslâm dinini yaşayan, yaşatan ve yayanların başında hiç şüphesiz İslâm sūfileri ve velileri gelmektedir.”

“ İbrâhim Bin Edhem Kıssası “ adlı eserde bu insanlardan birisi olan İbrahim bin Edhem ve onun menkıbevi hayatı anlatılmaktadır.

Esasen eser, İran’daki Türkmenler’e yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu amaçla Arap alfabesiyle 1981 yılında Kâbus Neşriyat tarafından İran’da yayınlanan eser, yazarlarımız tarafından Türkiye Türkçesi’ne çevrilerek, Türk okuyucusuna kazandırılmıştır. Kitapta, İbrahim bin Edhem’le ilgili kıssalar bir araya getirilmiş, böylece onun hayatını anlatan uzun bir hikâye ortaya çıkmıştır.

Eser, Türkiye Türkçesi’ne aktarılarken tutulan amaç, onun halk tarafından okunup, anlaşılmasıdır. Bu amaca uygun olarak buradaki mensur kısımlar tamamıyla Türkiye Türkçesi’ne aktarılmıştır. Manzum kısımlarda ise gerekli yerlerde bazı kelime ve mısralar, dipnotlarda açıklanmıştır.

Eser “ İçindekiler “ ayırımından sonra “ Önsöz “ bölümüyle devam etmektedir. Yazarlarca eser iki ana bölüme ayrılmıştır.

I. Bölüm (s. 1-21) “ İbrahim Bin Edhem’in Hayatı, Eserleri, Hakkında

Anlatılan Bazı Hikâye ve Kıssalar “ kısımlarından oluşuyor. Birinci kısımda İbrahim bin Edhem’in hayat hikâyesi ana çizgileriyle anlatılmıştır. (s. 1-4) İkinci kısımda, onun eserleri hakkında bilgi verilmiştir. (s. 4-5) Üçüncü kısımda ise, İbrahim bin Edhem hakkında anlatılan kıssaların bir kısmının mensur olarak bir araya getirildiğini görüyoruz. (s. 5-19)

II. Bölüm (s. 21-170) “ İbrahim Bin Edhem Kıssası ve Bibliyografya “ kısımlarından oluşuyor. Birinci bölümde İbrahim bin Edhem’in kıssası bir bütün halinde verilmiştir. Burada dikkati çeken husus, manzum ve mensur ifadelerin iç içe olmasıdır. Yazarlarca Türkmence olduğu ifade edilen mensur kısımlar tamamıyla Türkiye Türkçesi’ne aktarılmıştır.

Doğu Türkçesi özelliklerini taşıyan manzum kısımlar ise aynen alınmıştır. Şiirlerde anlamın bozulmaması amacıyla, kelime ve mısraların açıklaması gerekli olan yerlerde, dipnot olarak verilmiştir.

İkinci kısımda ise bir bibliyografya verilmiştir.

Eser, İbrahim bin Edhem hakkındaki kıssaların bir arada bulunması yanında; manzum kısımlarda Doğu Türkçesi, Azerî Türkçesi ve Türkmen Türkçesi’nin özelliklerini bir arada taşıması yönüyle de ilgililerin istifadesine sunulmuştur.